

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลภูเงิน อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถสรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลภูเงิน
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลภูเงิน

ขอบเขตในการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลภูเงิน อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 8,734 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลภูเงิน อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. 2551 ซึ่งมีจำนวน 383 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เพื่อเป็นตัวแทนของประชากร ตามสูตรของ ทาโร ยามาเน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลภูเงิน อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

1. การมีส่วนร่วมในการรวบรวมปัญหาความต้องการ
2. การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลสาเหตุของปัญหา
3. การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน / โครงการ

4. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนงาน / โครงการ

5. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ส่วนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลภูเงิน อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้มาทั้งหมด 383 ชุด โดยนำมาจัดหมวดหมู่และบันทึกคะแนนแต่ละข้อแต่ละคนในแบบสอบถาม นำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปบรรยายคุณสมบัติกลุ่มตัวอย่างสถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 เพื่ออธิบายระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลภูเงิน อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 ประมวลข้อเสนอแนะจากประชาชนเกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลภูเงิน อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้การวิเคราะห์สรุปประเด็นเนื้อหาแล้วแจกแจงความถี่

สรุปผล

จากผลการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลภูเงิน อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ปรากฏผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 383 คน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลภูเงิน อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอายุ 31 - 40 ปี ร้อยละ 27.41 รองลงมาคือ อายุ 41 - 50 ปี ร้อยละ 24.81 อาชีพส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตร จำนวน 288 คน ร้อยละ 75.20 รองลงมา คือ อาชีพรับจ้าง จำนวน 40 คน ร้อยละ 10.44 การศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา

จำนวน 236 คน ร้อยละ 58.75 รองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนต้น ตามลำดับ เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน พบว่า ภาพรวมของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลภูเงิน อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด และข้อเสนอแนะ ผลการวิจัยพบว่า

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการรวบรวมปัญหาความต้องการ โดยภาพรวม พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากมีจำนวน 1 ข้อ คือ ได้เข้ามามีส่วนร่วมประชุมปรึกษาปัญหาความต้องการของหมู่บ้านเพียงใด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 รองลงมา คือ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อสำรวจปัญหาความต้องการของหมู่บ้านกับชุมชนเพียงใด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ คือ ควรตั้งงบประมาณด้านการพัฒนาท้องถิ่นให้มากกว่านี้ เพราะจะได้แก้ปัญหา และพัฒนาได้หลายโครงการ มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา และความต้องการให้มากกว่านี้ และอยากให้มีการจัด “โครงการ อบต. สัญจร พบประชาชน” ให้ครบทุกหมู่บ้านเพื่อให้ประชาชนได้เสนอปัญหา และร่วมรับฟังความคิดเห็น และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการพัฒนาท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลสาเหตุของปัญหา โดยภาพรวม พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.87 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอสภาพปัญหาร่วมกับชุมชนภายในหมู่บ้านต่อการพัฒนาท้องถิ่นเพียงใด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02 รองลงมา คือ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการในการวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหา เพื่อกำหนดแนวทางในการแก้ไขให้ตรงกับความต้องการของชุมชนภายในหมู่บ้านเพียงใด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.96 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหารท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับปัญหาที่เกิดขึ้น และความต้องการของประชาชน

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน / โครงการ โดยภาพรวม พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ย

สูงสุด คือ ได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเพียงใด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.83 รองลงมา คือ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา และความต้องการของประชาชนให้ อบต. ได้รับทราบปัญหาเพียงใด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ คือ อยากรให้นำเอาโครงการที่เกินศักยภาพของ อบต. มาดำเนินการ โดยการของบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น แผนงาน โครงการที่เสนอไว้ได้รับการยอมรับเป็นอย่างดี แต่ยังคงงบประมาณมาดำเนินการให้ทันกับความ ต้องการ จึงขอให้ตั้งงบประมาณให้เพียงพอ

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ โดยภาพรวม พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ได้มีส่วนร่วมในการประชุมระหว่าง อบต. กับหน่วยราชการอื่นในการวางแผนการดำเนินงานในการพัฒนาท้องถิ่นเพียงใด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 รองลงมา คือ ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกวิธีการดำเนินงานในการพัฒนาท้องถิ่นเพียงใด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.70 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของ อบต. เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร และนำเอาแผนงาน โครงการที่เสนอไว้มาดำเนินการให้แล้วเสร็จทุกโครงการ

2.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล โดยภาพรวม พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.48 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย 3 ข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ได้มีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานในการพัฒนาท้องถิ่นของ อบต. ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65 รองลงมา คือ ท่านได้มีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ ความโปร่งใสในการดำเนินงานของ อบต. เพียงใด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ ควรให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเบิกจ่าย และควรแจ้งผลการใช้จ่ายงบประมาณของ อบต. ให้ประชาชนได้ทราบ

อภิปรายผล

จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลภูเงิน อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ภาพรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง ผลของการวิจัยโดยภาพรวมได้สอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา ถิ่นขาม (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบลโดยรวมทุกชั้นตอนอยู่ในระดับปานกลาง และปัญหาอุปสรรคของการมีส่วนร่วม คือ ขาดการประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจ และความสนใจที่จะเข้าร่วมประชุม จากผลการศึกษา พบว่า สาเหตุที่ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เพราะว่าประชาชนยังไม่เข้าใจในบทบาท หน้าที่ของตนเอง ในขั้นตอนและกระบวนการในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการร่วมเสนอปัญหา ร่วมแสดงความคิดเห็น ตลอดจนข้อเสนอแนะ ในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลภูเงิน ประกอบกับการให้ข้อมูลข่าวสารของทางราชการยังไม่ทั่วถึง ประชาชนบางส่วนไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจน และส่วนใหญ่ประชาชนจะเป็นกลุ่มเกษตรกร และรับจ้าง ที่ไม่ค่อยมีเวลาที่จะมาร่วมรับฟังและเสนอปัญหา พுகอยู่ในประเด็นของการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น จึงทำให้ประชาชนไม่เข้าใจในกระบวนการของการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริง เพราะฉะนั้นควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา และความต้องการ ให้มากกว่านี้ เช่น จัด “โครงการ อบต. สัญจร พบประชาชน” หรือจัดเวทีประชาคมให้ครบทุกหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนได้เสนอปัญหา และร่วมรับฟังความคิดเห็น และที่สำคัญผู้บริหารท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับปัญหาที่เกิดขึ้น และความต้องการของประชาชนเป็นหลักในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่นให้มากที่สุด

จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลภูเงิน อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ภาพรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำมาพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการรวบรวมปัญหาความต้องการ การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของภักจิริา ปกป้อง (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการประเมินผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน

คำบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร พบว่า การมีส่วนร่วมด้านความคิด อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ท่านเข้าร่วมเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อร่วมเสนอปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน เนื่องจากยังขาดการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ทำให้มีเพียงประชาชนบางส่วนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการรวบรวมปัญหาความต้องการ และแสดงความคิดเห็น แต่ประชาชนที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมก็จะให้ความสำคัญในการเข้าประชุม ปรึกษาปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านเป็นสำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นของ ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539 : 12-13) สรุปความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จากแนวความคิดที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้ปัญหาและวิธีการแก้ไขตนเองอย่างแท้จริง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นจะต้องมีประชาชนในท้องถิ่นมาบริหารงานเพื่อให้ตรงกับความต้องการของชุมชนและอยู่ภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่น จึงจะเข้าในระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลหาสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพ ศรีเมือง (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล : ศึกษากรณีตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอพนมพิสัย จังหวัดหนองคาย พบว่า ด้านการเสนอปัญหาประชาชนจะมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนของกระบวนการแก้ไขปัญหา และวิธีคิดที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในท้องถิ่น จึงทำให้การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลหาสาเหตุของปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และไม่เข้าใจในลักษณะของการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในเชิงการพัฒนา ตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของม.ร.ว. อคิน รพีพัฒน์ (2527 : 107-111) ได้แบ่งลักษณะของการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาออกเป็น 4 ลักษณะ คือ ร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไขปัญหา ร่วมในการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขและการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหา ร่วมในการปฏิบัติงานในกิจกรรมพัฒนาตามแผนที่กำหนด และร่วมในการประเมินผลงานกิจกรรมพัฒนา

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน / โครงการ การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิรัฐ ชัยธานี (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดโครงการ / กิจกรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลยางโกลน อำเภอวังสามสี จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วม

ของคณะกรรมการหมู่บ้านในการกำหนดโครงการ / กิจกรรมทั้ง 4 ขั้นตอน การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากยังขาดเรื่องการประชาสัมพันธ์ที่ไม่ทั่วถึงทำให้ประชาชนบางส่วนยังไม่เข้าใจในขั้นตอนการพัฒนาท้องถิ่น เช่น เรื่องการตั้งงบประมาณในการพัฒนาที่มีจำนวนจำกัด ที่บางโครงการที่เกินศักยภาพ ที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถที่จะดำเนินการเองได้เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ ที่ทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายที่จะเข้าร่วมในการกำหนดแผนงาน / โครงการ ทำให้มองเห็นได้ชัดเจนว่าทั้งทางหน่วยงานราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีการประชาสัมพันธ์ และทำความเข้าใจให้ความรู้กับประชาชนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เช่น เรื่องของการกระจายอำนาจว่าหมายถึงอะไร ประชาชนจะได้เข้าใจในบทบาท และหน้าที่ของตนเองในกระบวนการมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น ซึ่งได้สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจของสาโรจน์ คัชมาตย์ (2541 : 7) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจ หมายถึง การที่รัฐบาลในส่วนกลางยินยอมมอบอำนาจการปกครองและการบริหารในกิจการต่าง ๆ ให้กับประชาชนในแต่ละท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ โดยประชาชนจะเลือกผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ดังกล่าว การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักการกระจายอำนาจนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอิสระอย่างเต็มที่ในการดำเนินงาน ไม่ตกอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของส่วนกลางแต่อย่างใด มีงบประมาณ กำลังเจ้าหน้าที่ของตนเอง ตลอดจนสามารถกำหนดนโยบายและวินิจฉัยสั่งการด้วยตัวเอง สอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนของวิสุทธิ โพธิ์แก่น (2534 : 92) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การคืนอำนาจในการกำหนดการพัฒนาให้แก่ประชาชนอย่างน้อยที่สุดประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการริเริ่มวางแผน และดำเนินการในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่และอนาคตของเขา

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนงานโครงการ การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของบรรพต ประยูรวงศ์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ปัจจัยด้านเพศ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนเรื่อง อายุ การศึกษา รายได้ ไม่ส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเรื่องระดับการมีส่วนร่วมในแต่ละด้านประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการเลือกวิธีดำเนินงานตามแผน และยังขาดการประสานความ

ร่วมมือระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับชุมชนในการเข้าร่วมกิจกรรม เนื่องจากยังขาดการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนงานโครงการอยู่ในระดับปานกลาง และยังทำให้ประชาชนไม่ได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนงานโครงการที่จะทำให้รู้ถึงผลสำเร็จของโครงการที่ได้ดำเนินงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของนวนน้อย ตรีรัตน์ และคณะ (2545 : 380-385) ที่ได้พูดถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน ไว้ว่าความสำเร็จและผลของการปฏิบัติของโครงการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้ประชาชนมีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น และครั้งหนึ่งเมื่อได้ร่วมตัดสินใจแล้วประชาชนก็ย่อมต้องการที่จะเห็นสิ่งนั้นนำไปปฏิบัติ ไม่เพียงแต่จะมีความสนับสนุนทางการเมืองต่อการนำไปปฏิบัติ แต่กลุ่มและปัจเจกชนอาจรู้สึกกระตือรือร้นในการที่จะช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

5. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในองค์ประกอบของการวางแผนที่จะต้องมีการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน เพราะถ้าหากประชาชนได้เข้าใจใน ความสำคัญและผลที่ได้จากการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน ประกอบกับการขาดการเผยแพร่ข้อมูลเอกสาร รายงานการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ และการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับอนันต์ เกตุวงศ์ (2543 : 316) ที่ได้พูดถึงองค์ประกอบของการวางแผนจะต้องประกอบด้วย ส่วนต่างๆ 3 ส่วน คือ การวางแผน การนำแผนไปปฏิบัติ และการติดตามและประเมินผลแผน / โครงการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผน และเป็นส่วนที่มีความสำคัญอย่างมาก เพราะการประเมินผลจะเป็นตัววัด และบอกให้ผู้วางแผน และผู้ปฏิบัติตามแผนรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับแผนทั้งหลายได้รู้ว่า แผนหรือโครงการที่กำหนดขึ้นและนำไปปฏิบัติ ซึ่งเสียทั้งเวลา กำลังแรงงาน และค่าใช้จ่ายไปนั้น เมื่อทำเสร็จแล้วได้ผลเป็นประการใด เป็นไปตามที่คาดหมาย และความมุ่งหวังมากน้อยเพียงไร และสามารถนำผลการประเมินนี้มาพิจารณาตัดสินใจต่อไปอีกว่า ควรจะดำเนินการตามโครงการนี้ต่อไป หรือควรจะหยุดเพียงแค่นี้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ในการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลภูเงิน อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้ข้อมูลและข้อเสนอแนะในการนำไปใช้โดยภาพรวม ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลภูเงิน ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลภูเงิน ควรส่งเสริมและจัดกิจกรรมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ครบทั้ง 5 ด้าน เนื่องจากประชาชนยังไม่ให้ความสำคัญกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเท่าที่ควร โดยการประชาสัมพันธ์ให้ทราบอย่างทั่วถึงและจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างองค์กรกับชุมชน โดยเฉพาะผู้บริหารท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับปัญหาที่เกิดขึ้นและการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น และร่วมตรวจสอบผลการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้ประชาชนได้เห็นความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้นต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ทำให้ส่งผลต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลภูเงิน

2.2 ควรศึกษาปัญหา และความต้องการของประชาชนของการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลภูเงิน